

Predhodnik celjskega civilnega bolnišničnega zdravljenja je bil celjski špital, ki je leta 1836 dobil status okrožne bolnišnične ustanove.

Če si na koncu malo podrobneje ogledamo uporabljene vire in literaturo, vidimo, da sta bila pri večini razprav največkrat citirana dva pisca celjske zgodovine, in sicer Andreas Gubo: *Geschichte der Stadt Cilli*, ki je bila izdana leta 1909, in Ignac Orožen: *Celjska kronika*, ki pa je izšla že leta 1854.

Zbornik je predstavljen. Ker pa publikacija ni sama sebi namen, čaka na bralce, da bodo v njej odkrili kaj novega in zanimivega. Seveda pa bo v veliko pomoč tudi raziskovalcem, ki se bodo še vnaprej ukvarjali z zgodovino Celja.

Hedvika Zdrav

"Dve domovini - Two homelands", Razprave o izseljenstvu. Zvezek št. 7. Inštitut za slovensko izseljenstvo Znanstvenoraziskovalnega centra Slovenske akademije znanosti in umetnosti v Ljubljani, Ljubljana 1996, 311 strani

Tudi v preteklem letu je Inštitutu za slovensko izseljenstvo uspelo izdati sedaj že sedmi zvezek svoje znanstvene revije. Revija je več ali manj že izoblikovala krog stalnih in občasnih sodelavcev, ki v njej objavljajo rezultate raziskav raznih strok o problematiki izseljenstva v različnih obdobjih in v različnih okoljih. Tudi dvojezična zasnova objavljanja raziskovalnih rezultatov znatno pripomore k njeni mednarodni afirmaciji.

Snopič je razdeljen na standardne rubrike: Razprave in članki, Poročila in razmišljanja in Knjižne ocene.

Prvi sklop RAZPRAVE IN ČLANKI prinaša štirinajst splošnozgodovinskih, socialno-anthropoloških, literarnozgodovinskih in demografskih raziskav: Univerzitetni profesor dr. Janez STANONIK se v svojem prvem prispevku oddolži Frederiku Ireneju Baragi, slovenskemu misionarju med ameriškimi Indijanci, rojenemu na Dolenjskem, ob dvestoletnici njegovega rojstva (1797-1868). Poleg življenjske poti predstavi tudi njegovo bogato književno ustvarjalnost in zaključuje z bibliografijo Baragovih del. V svojem drugem prispevku *Slavenci v Združenih državah Amerike: obdobje 1848-1891* pa predstavi poglavje za knjigo o književni ustvarjalnosti slovenskih izseljencev v ZDA, to je obdobje med dunajsko marčno revolucijo in izidom prvega slovenskega lista *Amerikanski Slovenci*, ki je začel izhajati v Chicagu. Knjigo pripravlja za tisk ISI ZRC SAZU. Dr. Marjan DRNOVŠEK, ISI ZRC SAZU, strokovnjak za slovensko izseljenstvo v zahodnoevropskih državah, se je osredotočil na pregled slovenskih izseljenskih društev v teh državah med obema vojnama, ki pa ga bo treba še dopolniti z viri in podatki iz priseljenskih držav. Prvič je objavljen tak zbran pregled in bo labko zelo ko-

ristna orientacija vsakemu raziskovalcu društvenega življenja naših izseljencev v priseljenskih državah zahodne Evrope. Aleksij KALC z Odseka z zgodovino pri Narodni in študijski knjižnici v Trstu se je poglobil v statistične vire ngotavljanja izseljenskih procesov in problem njihovega vrednotenja. V svojem prispevku *Ladijske patniške evidence kot vir za zgodovino izseljevanja s posebnim ozirom na izseljenske sezname tržaškega pristanišča*, tudi v nadaljevanju podrobno opiše ta vir evidence. Zvone ŽIGON z ISI ZRC SAZU v svoji raziskavi *Funkcionalni bilingvizem in Slovenci v Argentini in Ungrarji* najprej izpostavi zgodovinski vidik, nato pa razpravlja o jeziku oz. etnični identiteti različnih generacij slovenskih priseljencev v ta del ameriške podceline, ki so se razlikovale tudi po svetovno-nazorskem prepričanju, v odnosu do monojezičnega okolja in problemov asimilacije. Problematiko Latinske Amerike ohranjava tudi dr. Martin JEVNIKAR, profesor iz Trsta, v razpravi *Slovenski danovi v Južni Ameriki*. V njej prikaže problematiko slovenskih priseljencev povojne generacije, njihovo druženje in vključevanje v novo okolje na tem geografskem območju. Opiše tudi najprezentativnejša zbirališča naših rojakov. Mihael KUZMIČ iz Ljubljane obravnava zgodovino in poslastva *Slavenske evangeličansko-luteranske cerkve sv. Ivana v Betlehemu, Pennsylvania, ZDA*, Mihael GLAVAN, vodja Rokopisnega oddelka NUK v Ljubljani, pa predstavi *Daslej neznanu pismu Lanisa Adamiča iz zadnjega leta njegovega življenja*, nainjenega pok. Josipu Vidmarju leta 1951. Oba dopisa, ki izhajata iz Vidmarjeve osebne zapuščine, sta v prispevku v celoti objavljena in analizirana. Dr. Janja ŽITNIK, glavna urednica predstavljene znanstvene revije, je prispevala študijo *Vojeslav Male: Oh stadeseti ahlehnici rajstva*. Predstavlja zgoščen pregled življenja in dela tega literarnega ustvarjalca, ki je bolj znan kot znanstvenik, umetnostni zgodovinar slovenskega rodu in je deloval večinoma na Poljskem. Avtorica prikaže predvsem njegovo pesniško in pisateljsko delo. Sledi prispevek univerzitetne profesorice na FF v Ljubljani dr. Helge GLUŠIČ *Paezija Karla Mauserja*. Avtorica predstavi edino pesniško zbirko v letu 1977 umrlega pesnika "Zemlja sem in večnost", ki je izšla pri Slovenski kulturni akciji v Argentini v letu 1978 in jo je uredil Tine Debeljak. Ta v uvodu tudi prikaže Mauserjevo življenjsko pot. Slavensko povojno emigracijo obravnava tudi razpava Avgusta HORVATA iz Argentine: *Demographic Movements in Slavene Emigration to Argentina: The Search for Living Space* (Demografska gibanja med slovensko emigracijo v Argentini: iskanje življenjskega prostora). V njej prikaže pot neposrednih povojnih odseljencev, ki so odšli predvsem z Dolenjske, Notranjske in Gorenjske preko Avstrije v to državo, kjer so si ustvarili svoje novo domovanje. Opozarja na problem asimilacije in sedanje demografske ugroženosti Slovencev ter na njihovo negotovo prihodnost. Avgušina BUDJA iz Landskrone na Švedskem podaja v prispevku *Slavens in Sweden* (Slovenci na Švedskem) najprej pregled priseljavanja Slovencev na Švedsko nasploh in njihovo vključevanje v novo okolje. V nadaljevanju pa se

osredotoči na slovensko skupnost na Švedskem, njena delovanje, dejavnost in perspektive v novi domovini. Dr. Igor MAVER, docent na FI Univerze v Ljubljani, pa v razpravi *The Literary Creativity of Slovene Migrants in Australia in English: The Second Landing by Victoria Zadakovec* (Literarno ustvarjanje slovenskih izseljencev v Avstraliji v angleškem jeziku; dragi pristanek Viktorije Zabakovec) najprej opredeli dvojezično ustvarjanje naših rojakov, nato se osredotoči na njeno novo knjigo, objavljeno v angleščini l. 1993. V njej opisuje izkušnje svojega soproga v Avstraliji, v večnacionalni skupnosti narodov. Zadnji študijski prispevek je delo ravnateljice ISI ZRC SAZU dr. Irene GANTAR-GODINA, *Slovene Students in Central and Eastern Europe up to 1918* (Slovenski študentje v srednji in vzhodni Evropi do l. 1918). V njem prikaže slovenske študente, ki so si pred letom 1919 morali nabirati znanje na različnih evropskih univerzah, in zaključuje z zanimivimi podatki o naših izobražencih, predavateljih na ruskih univerzah v drugi polovici preteklega stoletja.

V rubriki POROČILA IN RAZMIŠLJANJA dr. Irena Gantar-Godina poroča o tradicionalnih slovenskih študijskih dnevih univerze v Londonu, kjer so 18. novembra 1995 angleški strokovni javnosti predstavili tudi slovensko kulturo in znanost. Dragi prispevek iste avtorice se nanaša na rezultate študijskega bivanja v Kanadi, kjer se je srečala z raziskovalci in ustanovniki, ki jih zanima izseljenska problematika. Njen tretji prispevek pa govori o letnem srečanju Zveze evropskih inštitutov za migracije (The Association of European Migration Institutes - AEMI, ki je bilo med 28. in 30. septembrom 1996 v Krakovu na Poljskem in sta se ga aktivno udeležila tudi poročevalka in dr. Marjan Drnovšek z ISI ZRC SAZU. Dr. Janja Žitnik poroča o zborniku, ki je ob deseti obletnici delovanja ISI ZRC SAZU izšel v novembru 1995 v Ljubljani. V njem so objavljeni referati mednarodnega simpozija "Snočenje mita in realnosti ob prihodu izseljencev v novo okolje".

Ruhriko zaključuje poročilo Nives SULIČ z dveh uspešnih turnej slovenskih glasbenikov po zahodnem in osrednjem delu ZDA, ki jo je organizirala Slovenska izseljenska matica iz Ljubljane.

Zadnja rubrika - KNJIŽNE OCENE - predstavi novo delo mlade raziskovalke ISI ZRC SAZU Marine Lukšič-Hacin "Ko tujina postane dom" (Zvone Žigon), zbornik "Snočenje mita in realnosti ob prihodu izseljencev v novo okolje", ki ga je uredila Irena Gantar-Godina (Andrej Vovko), zbornik Inštituta za narodnostna vprašanja v Ljubljani "Slovinci v Hrvaški" urednice Vere Kržišnik-Bukič, ki predstavlja le prve raziskovalne rezultate iz projekta o Slovencih izven Slovenije v širšem jugoslovanskem prostoru (Simona Zavratnik). Rezultat blejskega simpozija v maju 1994, ki je bil posvečen visokim jubilejem slovenskih izseljenskih organizacij v ZDA, v organizaciji Slovenskega društva za ameriške študije in Slovenske izseljenske matice v Ljubljani, je izšel v zborniku "Ethnic Literature and Culture in the U.S.A., Canada and Australia" (Etnična književnost in kultura v ZDA, Kanadi in Avstraliji). Uredil ga je Igor Maver, docent

na Oddelku za germanske jezike in književnosti Univerze v Ljubljani, izšel pa je pri Peter Lang Verlag v Frankfurtu ob Maini l. 1996 (Janja Žitnik). Predstavljena je tudi "Slovenska kronika XX. stoletja, I. knjiga 1900-1941", zlasti njen del, ki govori o slovenskem izseljenstvu in ga je prispeval Marjan Drnovšek, eden od urednikov Kronike (Andrej Vovko). Emilio Franzina v knjigi "Merica! Merica! Emigrazione e colonizzazione nelle lettere dei contadini veneti e friuliani in America Latina 1876-1902" (Merica! Merica! Izseljevanje in kolonizacija v pismih kmetov iz Furlanije in Veneta v Latinski Ameriki, 1876-1902), ki je izšla v Veroni 1994, predstavi izbor pisem, ki jih je evidentiral v časopisih, privatnih in upravnih arhivih na raznih instancah in iz različnih držav (Aleksej Kale). Leta 1996 je v seriji evropskih zgodovinskih slovarjev izšel tudi trinajsti evropski zvezek "Historical Dictionary of Slovenia" (Zgodovinski slovar Slovenije) avtorice Leopoldine Plut-Pregelj in Carole Rogel iz ZDA. Izšel je pri založbi Scarecrow Press, Inc., Lanham, Maryland, and London v obsegu 345 strani. Na enciklopedičen način predstavi okoli 470 gesel iz starejše in novejšje zgodovine našega naroda (Andrej Vovko).

Sedni zvezek revije zaključujejo avtorski izvlečki v angleškem ali slovenskem jeziku, odvisno od tega, v katerem jeziku je objavljen osnovni prispevek.

Milica Trebše-Štolfa

Priročnik za rodovnikarje

Slovinci se, z razliko od drugih narodov, nismo ukvarjali z raziskovanjem svojih korenin, niti nismo imeli literature s tega področja. To vrzel bo sedaj zapolnil imenovani priročnik avtorja Vasje Butine, ki je pred izidom. Avtor pravi, da je namenjen predvsem tistim, ki se podajajo na svojevrstno potovanje skozi čas, nazaj v zgodovino. Njegov namen je pojasniti osnovne pojme in pomagati začetniku, ki ne ve skoraj nič o genealogiji, kako in kje začetni, kako zbirati in urejati podatke za svojo rodoslovno zbirko.

Vasja Butina se z genealogijo ukvarja ljubiteljsko, bil je med najbolj aktivnimi ustanovitvenimi člani Slovenskega rodoslovnega društva marca 1995. Ustanovljeno je bilo tako, da se je peščica ljudi, ki jih je privlačilo rodovnikarstvo, začela družiti in postajati številnejša, nareda si je ime Rodovnikarski krožek, kasneje pa se je preimenovala v Slovensko rodoslovno društvo, je pojasnil nastanek le-tega predsednik Peter Hlawina. Člani imajo svoj sedež v Lipici pri Škofji Loki. Sestajajo se mesečno, organizirajo predavanja strokovnjakov, večkrat tudi v prostorih Arhiva Republike Slovenije s predavateljico dr. Emo Umek, o različnih z rodoslovjem povezanih temah ter izdajajo svoj bilten. Z uporabo računalniških programov in pripomočkov se vključujejo v sodobna mednarodna omrežja.

Knjiga je razdeljena na več poglavij. V Uvodu v